

Foto: H. Birkeland

Frøshaugbekken er et lite vassdrag som er lokalisert i Trøgstad kommune. Nedbørstfeltet er preget av kulturlandskap med dyrket mark og bratte ravnedaler. Vannkilden Gravstjern er en populær plass for bading og fiske. Hovedutfordringen i vassdragets nedre deler er for store tilførsler av næringsstoffer, partikler og bakterier.

Om vassdraget

Frøshaugbekken er et lite vassdrag som er lokalisert i Trøgstad kommune. Vannkilden Gravstjern er oppdemmet og ligger i skogsområdene ovenfor Skjønhaug sentrum. På sin vei ned mot Øyeren drenerer bekken gjennom kulturlandskap (> 50 % av nedbørstfeltet) og bratte raver for den når utløpet i Mønsterвика ved Tangen. Dette området er et viktig leveområde for andemusling og flat dammusling, der sistnevnte er en rødlistet art. Det er tidligere også påvist flere andre sjeldne rødlistede vannlevende arter i tilknytning til bekken. Blant annet ble det i år 2000 gjenfunnet en vannloppeart som ikke var påvist på Østlandet siden 1860. Det er store kvikkleireforekomster i området, der det blant annet gikk ett stort ras i 1967.

Bruk av vassdraget

Området benyttes til friluftsliv. Gravstjern er også en populær plass for bading og fiske. Trøgstad kommune har vedtatt brukermål for Frøshaugbekken, blant annet for fosfor og tarmbakterier. Formålet er å bedre forholdene for bading i Øyeren nær utløpet av bekkene, samt stimulere til økt rekreasjonsverdi og friluftsliv (Kommunedelplan for vannmiljø 2011-2023).

Utfordringer i vassdraget

Hovedutfordringen i Frøshaugbekken er for store tilførsler av næringsstoffer (spesielt fosfor), jordpartikler, organisk stoff og bakterier. Disse tilføres ved avrenning fra dyrket mark, samt avløpsvann fra kommunalt avløpsnett og fra private avløpsanlegg. Det er høy husdyrtetthet i området og vassdraget påvirkes tidvis av husdyrgjødsel. Belastningene samlet fører til forringet vannmiljøtilstand for fisk, vannlevende dyr og planter og kan føre til algeoppblomstringer. Det pågår vesentlig graving (erosjon) i flere av ravinene og sidebekkene. Det er behov for bedre kunnskap om betydningen av naturlig erosjon. Bekken er også resipient for overvann fra Skjønhaug sentrum.

Miljøtilstandsvurdering for vassdraget

Parameter	Tilstandsklasse
Alger	Dårlig
Bunndyr	Dårlig
Fosfor	*
Nitrogen	Svært dårlig
Samlet vurdering	Dårlig

* Manglende metodikk for å vurdere fosfortilstand grunnet sterk leirpåvirkning

Basert på overvåkningsdata fra 2012-2014 er den økologiske tilstanden i Frøshaugbekken dårlig. Det er derfor behov for å iverksette avbøtende tiltak.

KART (www.vann-nett.no)

Vann-Nett ID: 002-2566-R

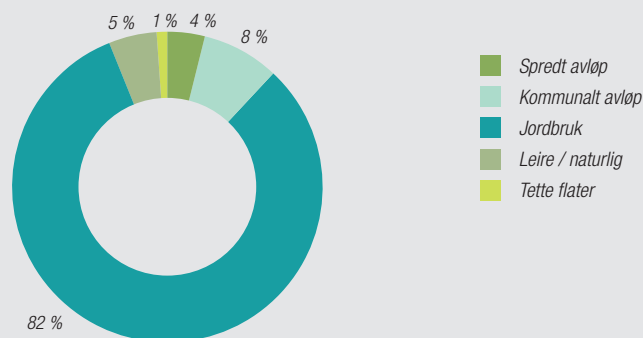

Frøshaugbekken ved nedre Tangen før utløpet til Øyeren. Foto: M.Lindholm

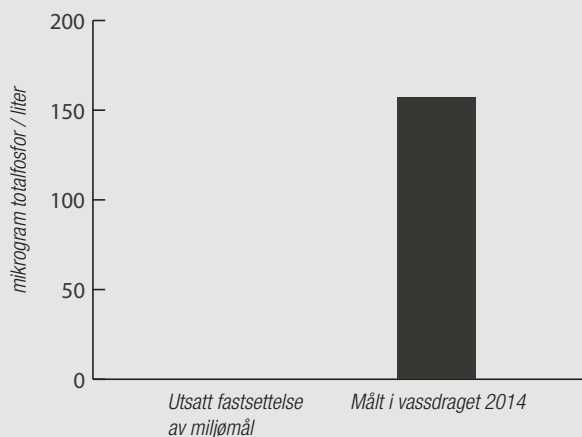
Estimerte fosforutslipp til vassdraget

Store tilførsler av biologisk tilgjengelig fosfor kan ha en vesentlig negativ innvirkning på vannmiljøet. Avrenning fra jordbruksområder er den dominerende fosforkilden. Frøshaugbekken er også sterkt påvirket av Skjønhaug renseanlegg (utslippsmengden trolig underestimert). Bekken er også resipient for avløpsvann fra kommunalt avløpsnett (mangelfulle estimater) og spredt bebyggelse der ca 30 private avløpsanlegg ikke tilfredsstillers dagens rensekraft. Avløpsvannet inneholder betydelige mengder fosfor, men også andre næringsstoffer, organisk stoff og bakterier. Noe fosfor tilføres vassdraget fra jordsmonnet gjennom naturlige prosesser som avrenning fra skog, erosjon i raviner og bekkekanter og erosjon i selve bekkeløpet.

Utslipp av biologisk tilgjengelig fosfor 2013

Avvik fra miljømål

Vurdering av miljøtilstand og tiltaksbehov

	Avvik fra naturtilstand	Økologisk tilstand	
Miljømål oppfylt	Tilsvarende uberørt		Svært god
	Lite		God
Behov for tiltak	Moderat		Moderat
	Betydelig		Dårlig
	Svært stort		Svært dårlig
			Ønsket tilstand

Hvordan forbedre miljøtilstanden i vassdraget

Tilstanden i vassdraget skal overvåkes i perioden 2015 – 2021. Skjønhaug renseanlegg skal nedlegges (overføres til Eidsberg renseanlegg). Kommunen jobber kontinuerlig for å redusere utslipp fra det kommunale avløp- og overvannsnett. Oppgradering av private avløpsanlegg eller tilknytning til kommunalt avløpsnett er under planlegging og skal være gjennomført innen 2021. Tiltak for å redusere avrenning fra dyrket

mark finansieres i dag ved tilskuddsordningene «regionalt miljøprogram» (RMP) og «spesielle miljøtiltak i jordbruket» (SMIL). Eksempel på tiltak er redusert jordbearbeiding, vegetasjonssoner og hydrotekniske tiltak med videre. Vannområdet vil på sikt tilby miljørådgivning til alle gårdbrukere i vassdraget, hvor hensikten er å bidra til økt oppslutning om målrettede miljøtiltak.

Kontakt

- vo-øyeren.no
- 69 68 16 39 eller 99 53 96 45
- Postboks 114, 2151 Årnes

Se også www.vann-nett.no
Faktarket er utgitt Mai 2015

**VANNOMRÅDE
ØYEREN**